

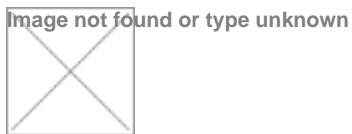
Puistopuut

<https://kaupunkikasviopas.hel.fi/kortti/puistopuut/>

Puistopuiden puulajivalinnan periaatteita ovat monipuolisuus, geneettinen monimuotoisuus, kotimaisten jalojen lehtipuiden ja Helsingille ominaisten puulajien käyttö, vanhojen hyvien lajien ja lajikkeiden palauttaminen käyttöön, uusien puulajien ja –lajikkeiden tietoinen kokeileminen sekä kukkivien puiden suosiminen.

Kanialueilla kasvavia puita tulee varjella kanituhoilta. Erityiset vastaistutetut taimet ja nuoret puut sekä kanien herkkulajit (esimerkiksi Rosaceae-heimon puut) tulee suojata kaneilta ympärivuotisesti.

Kuvat

Monipuolisuus

Puistopuiden lajivalikoimaa monipuolistetaan huomattavasti (kts. [Suositeltava peruslajisto](#)). Laajoilla viheralueilla sovelletaan Frank Santamourin kehittämää mallia (Santamour 1990), jonka tavoitteena on riittävän biologisen monimuotoisuuden avulla hillitä vaarallisten tautien ja tuholaisien invaasioita. Santamourin mallin mukaan laajalla viheralueella saa kasvaa saman lajin puita (esim. metsävaahtera, *Acer platanoides*) korkeintaan 10 %, saman samaan sukuun (esim. vaahterat, *Acer*) kuuluvia puita korkeintaan 20 % ja samaan heimoon (vaahterakasvit, *Aceraceae*) kuuluvia puita korkeintaan 30 %.

Geneettinen monimuotoisuus

Puistojen peruspuustoa istutettaessa suositetaan geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi ensisijaisesti siemenestä lisättyjä taimia. Lajikkeita käytetään puuvalikoimaa monipuolistamaan. Kotimaisia, tutkittuja puistopuiden alkuperiä käytetään aina kun se on mahdollista.

Kotimaiset puulajit ja havupuut

Kotimaisten jalojen lehtipuiden käyttöä lisätään. Havupuiden käyttöä lisätään ja havupuina kokeillaan myös sellaisia lajeja, joista on saatu hyviä kokemuksia esimerkiksi arboretumeissa. Myös kotimaisten havupuiden nimettyjä erikoismuotoja suositetaan.

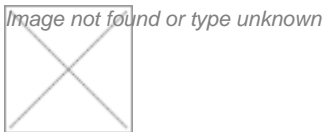
Siitepölyallergiaa aiheuttavista koivusta ja lepästä voidaan istuttaa asuinrakennusten läheisyydessä

myös liuskalehtisiä muotoja (esim. taalainkoivu), jotka tuottavat niukasti siitepölyä.

Uutuudet

Kotimaisten taimistojen uutuuksia ja ulkomaalaisia, etenkin pohjoismaissa tutkittuja puulajeja ja –lajikkeita kokeillaan suunnitelmallisesti. Esimerkiksi ruotsalaisista E-kasveista kokeillaan sekä Helsingin nykyilmastossa menestyviä lajeja ja lajikkeita sekä ilmastonmuutokseen varautumiseksi myös Etelä-Ruotsiin suositeltavia lajeja ja lajikkeita.

Kuva: Esimerkki Santamourin mallin (Santamour 1990) soveltamisesta laajalle puistoalueelle istutettavan sadan puistopuun valinnassa. Esimerkissä toteutuu Santamourin malli siten, että yhtä heimoa on korkeintaan 30 % istutetuista puista (esimerkissä enintään 30 kpl), yhtä sukua korkeintaan 20 % istutetuista puista (enintään 20 kpl) ja yhtä lajia korkeintaan 10 % istutetuista puista (enintään 10 kpl).

Vaalittavat puistopuut

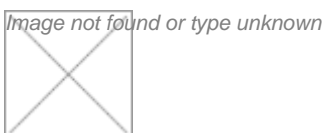
Vanhoja, kookkaita puuyksilöitä lajista riippumatta vaalitaan peruskorjauksissa, ylläpidossa, kaivutöissä ja muissa valintatilanteissa.

Helsingissä kasvavista vanhoista puistopuista pyritään vaalimaan harvinaisia, etenkin Venäjän vallan aikaisia lajeja (kts. [Venäjän vallan aikaiset kasvit](#)). Näitä puuyksilöitä vaalitaan peruskorjauksissa, ylläpidossa, kaivutöissä ja muissa valintatilanteissa. Näiden harvinaisten puulajien suojelun tarvetta lisää se, että niitä ei yleensä ole helposti saatavissa. Näitä puulajeja ja –lajikkeita otetaan lisäyskasvatukseen niiden jatkuvuuden turvaamiseksi.

Venäjän vallan aikaisia vaalittavia harvinaisuuksia, joita edelleen kasvaa Helsingissä viheralueilla, ovat mm. saarnivaahtera (*Acer negundo*), iso-orapihlaja (*Crataegus submollis*), amerikanmustapoppeli (*Populus deltoides*), laakeripoppeli (*Populus laurifolia*) ja kujasalava (*Salix x rubens*). (kts. [Venäjän vallan aikaiset kasvit](#))

Helsingin muita harvinaisuuksia, joita koko kaupungissa kasvaa vain muutamia yksilöitä, ovat mm. liuskahopeavaahtera (*Acer saccharinum* 'Wieri'), harkovinpoppeli (*Populus x charkowiensis*), wilsoninpoppeli (*P. wilsonii*) ja tummapopeli (*P. tristis*). (kts. [Vaalittavat kasviharvinaisuudet](#))

Kuva: Liuskahopeavaahteroita Kauppalanpuistossa (Acer saccharinum 'Wieri').

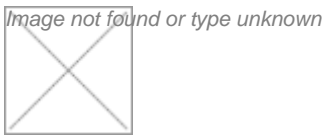
Helsingille ominaiset puulajit ja kukkivat puut

Helsingille tyypillisiä harvinaisia vanhoja puulajeja ja -yksilöitä vaalitaan ja Helsingille ominaisten puulajien käyttöä jatketaan. Kukkivien pikkupuiden (esimerkiksi omenat, tuomipihlajat, kirsikat, pihlajat, päärynät, orapihlajat) käyttöä lisätään, vaikka ne ovatkin lyhytikäisiä isompiin puistopuihin verrattuna. Erityisesti suositaan varhain keväällä kukkivia puita, kuten vaaleanpunakukkaista rusokirsikkaa (*Prunus sargentii*). Myös muita vaaleanpunakukkaisia koristekirsikoita ja imeläkirsikan (*Prunus avium*) kestäviä lajikkeita hankitaan kokeiltavaksi.

Uudelleen viljelyyn otettuja helsinkiläisiä koristeomenapuulajikkeita (mm. 'Aamurusko', 'Kadetti', 'Kirjailija', 'Linnanmäki' ja 'Rixi') suositaan istutuksissa unohtamatta kuitenkin muita lajikkeita. Tavoitteena on koristeomenien käytön runsaus ja monipuolisuus. Isokokoisia hedelmiä tekeviä tarhaomenapuita ei pääsääntöisesti istuteta.

Kukkivien puiden lisäksi istutetaan elämyspuiksi syysväriältään, rungoltaan, lehdistöltään tai hedelmystöiltään näyttäviä lajeja, esimerkiksi siipipähkinää (*Pterocarya*), tuorenpihlajaa (*Sorbus 'Dodong'*), visakoivua (*Betula pendulavar. carelica*), pyökkiä (*Fagus sylvatica*), punatammaa (*Quercus rubra*), jalopähkinöitä (*Juglans*) ja korkkipuuta (*Phellodendron amurense*).

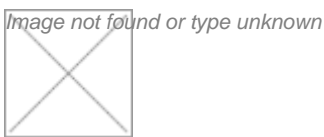
Kuva: Kukkiva rusokirsikka (Prunus sargentii)

Helsingin tunnuslajien suosiminen

Helsingistä lisäykseen otettuja lajeja ja lajikkeita suositaan istutuksissa (kts. [Helsingistä lisäykseen otetut kasvit](#)). Puistojen tunnistettavuutta helsinkiläisiksi vahvistetaan suosimalla kaupungille tyypillisiä puulajeja myös tulevaisuudessa. Tällaisia tunnuslajeja ovat metsävaahtera värimuotoineen (*Acer platanoides*, Helsingin nimikkopuu), tataarivaahtera (*Acer ginnalla subsp. tataricum*), koivut (*Betula*), koristeomenapuu (*Malus*), poppelit (*Populus*), isokokoiset pajut, kuten hopeasalava (*Salix 'Sibirica'*) ja kujasalava (*Salix rubens*), puistolehmus (*Tilia vulgaris*), metsälehmus (*Tilia cordata*), isolehtilehmus (*Tilia platyphyllos*), lehtikuuset (*Larix*), kuusi (*Picea abies*), mänty (*Pinus sylvestris*) ja douglaskuusi (*Pseudotsuga menziesii*). (kts. [Helsingin viheralueiden tunnuskasvit ja tyyppilajisto](#))

Kuva: Tataarivaahtera (Acer ginnalassp. tataricum).

Puulajit joiden käytössä noudatetaan varovaisuutta

Joillakin puulajeilla on ilmennyt uusia vaarallisia kasvitauteja tai tuholaisia. Tällaisia puulajeja tulee toistaiseksi istuttaa vain harkiten ja niitä ei istuteta asuinalueen tai laajan puistoalueen pääpuulajiksi. Puulajit, joiden käytössä noudatetaan varovaisuutta ovat mm. vuorijalava (*Ulmus glabra*, jalavataudin ja jalavanpakurin uhka), hevoscastanja (*Aesculus hippocastanum*, bakteeritaudin ja kastanjanmiinakoin uhka) ja lehtosaarni (*Fraxinus excelsior*, saarnen versotaudin uhka).

Kuva: Vaikka hevoscastanja onkin näyttävä lehtipuu, tulee sen käytössä noudattaa varovaisuutta kasvitautiuhan vuoksi.

Helsinkiin suositeltava puistopuiden peruslajisto löytyy [Peruslajiston hakutaulukosta](#).

Lisätiedot ja -lähteet

Uudet kestävät koristekasvit. Projektin loppuraportti. Arboretum Mustila, Mustilan kotikunnassäätiö.

Helsingin uhanalaiset, viljelynarvoiset puut. Julkaisematon moniste. Helsingin kaupungin rakennusvirasto. Anon. 2000. Alanko, Pentti 1999. 21 s. **Kukkapuut.** Alanko, Pentti & Lagerström, Mikko 2004. Venäjän vallan aikaisesta puutarhakasvillisuudesta. Teoksessa Hortus Fennicus – Suomen puutarhataide. **Kaupunginpuutarhuri Bengt Schalinin vaikutus Helsingin puistojen kehitykseen.** Työraportti 26.10.2007. Alanko, Pentti 2001. Alapeteri, Niina, 2007. Moniste. 12 s. **Schalinin koristepensaista kauneimmat Helsingin kaupungin puistoissa 1940-1950 –luvulla.** Teknillinen korkeakoulu, arkkitehtiosasto, maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma. Alapeteri, Niina 2008. Kasvitutkielma 30.3.2008. 10 s. **Helsingin kaupunginpuutarhuri Bengt M. Schalin – suunnittelutehtävät ja kädenjälki 1946-1957.** Diplomityö, Teknillinen korkeakoulu, Arkkitehtiosasto. Alapeteri Niina 2008. 90 s. **Stadsträd från A till Z.** Stad och Land nr 154: 1998. Bengtsson, Rune 1998. 169 s. **Kasvisto vanhoissa suomalaisissa puutarhoissa.** Puutarha 4B/1992: 18-22. Hämet-Ahti, Leena 1992. **Autonomian ajan jälkiä Suomen puistoissa ja puutarhoissa.** Suomen Ruusulehti 1996 (2): 38-46. Hämet-Ahti, Leena 1996. **Ammattilaisten kokemuksia yleisimpien lehtipuiden käytöstä ja käyttökelpoisuudesta kaupungissa.** Metsäekologian laitos, luonnos 2.9.2008. Mäkinen, Kirsi 2008. 18 s. **Helsingin lehmukset.** Pohjoiset taajamapuut –tutkimuksen osaraportti. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2003:5. Mustiala, Virpi. 2003. 66 s. **Helsingin lehtipuut.** Pohjoiset taajamapuut –tutkimuksen osaraportti. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2005: 06. Mustiala, Virpi 2005. 87 s. **Uusia ulkomaisia puutaksoneja viherrakentamiseen.** Puutarhatiede, kandidaatintutkielma. Helsingin yliopisto, soveltavan biologian laitos. Numminen, Sanna 2004. **Trees for urban planting: diversity, uniformity and common sense.** Alliance, METRIA: 7: 57-66. Santamour, Frank 1990. **Helsingin puistojen kestävät kaunottaret.** Helsingin kaupungin rakennusviraston viherosaston selvityksiä 2000:6. Tegel, Satu 2000. 112 s. **Koristeomenapuulajikkeita Helsingin kaupungin vihrealueilla.** Helsingin kaupungin

rakennusviraston julkaisuja 2007: 16/Katu- ja puisto-osasto. Temmes, Outi 2007. 41 s.

Helsingin viheralueiden koristeomenapuulajikkeita. Maisterintutkielma. Helsingin yliopisto, soveltavan biologian laitos. Temmes, Outi 2008. 81 s. www.eplanta.com

Katso myös

[Venäjän vallan aikaiset kasvit](#), [Helsingistä lisäykseen otetut kasvit](#), [Vaalittavat kasviharvinaisuudet](#), [Peruslajiston hakutaulukko](#)

Hakusanat

[tunnuskasvit](#), [puistopuut](#), [santamour](#), [helsingin tunnuskasvit](#)

Image not found or type unknown

